N°. 30. 1846.

BREDASCHE COURANT.

STAAT- LETTERKUNDIG EN WETENSCHAPPELIJK

NIEUWS- BLAD.

Dingsdag 10 Maart.

CIRCULAIRE van den Staatsraad, Gouverneur der Provincie *Noord-Braband*, aan de stedelijke en plattelands Besturen in dit Gewest.

's Hertogenbosch, den 28. Februarij 1846.

Het tijdstip nadert dat de aardappelen-teelt zal worden begonnen.

De ziekte waardoor dit veldgewas zoo noodlottig in het afgeloopen jaar, werd getroffen, heeft de bekommering gaande gemaakt, dat ook in dit jaar deze ramp weder gedeeltelijk zou kunnen worden ondervonden.

Deskundigen in alle landen, hebben zich bezig gehouden met het onderzoek over de oorzaak dezer ziekte. — Verschillend zijn daaromtrent de gissingen en beoordeelingen, en even zoo verschillend de middelen en voorzieningen, welke worden aangeprezen om het kwaad voor de toekomst te voorkomen of te verminderen.

Intusschen hebben voorstanders en beoefenaars van den praktischen landbouw beschouwingen en voorlichtingen medegedeeld, welke, hoe onzeker iedere meening zij, niettemin als zoo vele aanwijzingen en voorzorgen kunnen worden beschouwd, door welker opvolging, van den eenen kant alles zal worden aangewend hetgeen eene beradene voorzigtigheid gebiedt, en van den anderen kant de beste hoop kan gevoed worden, dat, mogt de ramp al niet geheel bij de teelt van het loopende jaar worden afgewend, althans het kwaad zoo veel mogelijk zal worden tegengegaan of afgeweerd.

Ik heb het dienstig geacht ook de aandacht der Commissie van Landbouw binnen deze Provincie, op deze hoogst aangelegene zaak te vestigen.

Die Commissie heeft zich met warme belangstelling van deze moeijelijke taak gekweten.

Het openbaar maken van de uitkomsten harer overwegingen, is mij toegeschenen onmiskenbaar nuttig en dienstig te wezen, omdat de voorzorgen, welke zij naar hare beste kennisse aanbeveelt, uit den bekenden loop, voortgang en de uitwerkselen der ziekte zijn ontleend; in de toepassing en uitvoering eenvoudig zijn; zonder bezwarende kosten kunnen worden in het werk gesteld, en in allen gevalle geene nadeelige gevolgen kunnen te weeg brengen.

Deze voorzorgen, kortelijk te zamen getrokken, komen hierop neder:

a. Dat gezonde en goede poot-aardappelen behooren te worden geplant, of zoo veel mogelijk van de soort welke in het vorige jaar niets of weinig van de ziekte heeft geleden.

b. Dat de poters tamelijk diep worden geplant, vermits de ziekte zich algemeen het eerst aan het loof heeft vertoond, en de vrucht nog langen tijd is blijven groeijen, zoo dat door het diep zetten der poters, de ziekte minder spoedig hare uitwerking op den aardappel zal overbrengen.

c. Dat hoezeer het kalken der aardappel-velden raadzaam kan worden geacht, de kosten hiervan echter te groot zijn om algemeen te kunnen plaats vinden, maar dat bij het niet aanwenden van dit behoedmiddel, het kalken der poters niet zou behooren te worden nagelaten, en wel in dier voege, dat de poters, eenige uren vóór de planting, in eene kalkpap worden gelegd, of nat gemaakt zijnde met levende kalk overzift en goed omgezet, zoodanig, dat de aardappelen, droog geworden zijnde, met eene dunne korst kalk overtrokken zijn.

d. Dat landen waarop in het verleden jaar aardappelen hebben gestaan, in het tegenwoordige niet met dat gewas behooren te worden beplant, uit hoofde de overblijfselen van het loof en de wortelen, meer dan in andere jaren, door hare broosheid zijn in den grond gebleven, en menigvuldige zieke aardappeltjes zich nog in den grond kunnen bevinden.

e. Dat tot de bemesting vroegtijdig worde overgegaan, en zoo veel doenlijk oude vergane mest worde gebezigd; moetende het gebruik van paarden- en anderen brandigen mest worden vermeden.

f. Dat bij voorkeur gronden worden gebruikt die niet laag zijn, en in de klei- of leemstreken, dezulke die het ligtst of het meest van zanderigen aard zijn.

g. Dat de vroege aardappel-akkers met erwten, suiker-, boere- of bruine boonen, dun en langs de akkervoren in rijen worden bezet, en zoo ook de met late aardappelen beplantte landen, dadelijk of bij de eerste behakking of aanvaarding, met kool- of zomerzaad worden bezaaid.

Ik heb de eer U te verzoeken, om den inhoud dezes, door alle gepaste middelen, aan de belanghebbende ingezetenen van uwe Gemeente te doen bekend worden, en uwe medewerking en invloed te verleenen, ten einde deze nuttige voorzorgen en aanwijzingen, ingang vinden en in het oog worden gehouden.

De hierbij gaande exemplaren dezer Circulaire, zullen U in de gelegenheid stellen, om de kennisgeving en inzage derzelve op verschillende plaatsen binnen uwe Gemeente te bevorderen; terwijl ik mij overigens op uwen ijver en belangstelling zal verlaten, om het oogmerk dezer aanschrijving welwillend te ondersteunen.

De Staatsraad Gouverneur van Noord-Braband,
A. J. BORRET.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 7den Maart.

De kamer der afgevaardigden heeft de beraadslaging over de artikelen van de wet wet tot verbetering der binnenlandsche vaart afgehandeld, en moet heden definitief over de geheele wet stemmen.

— De bladen der hoofdstad houden zich bezig met berigten uit de Duitsche dagbladen te verzamelen nopens de jongste gebeurtenissen in Polen. Allen betreuren, alhoewel ieder in den toon naar de kleur die hij draagt, dat deze nieuwe heldhaftige poging van het ongelukkige volk, slechts tot zwaardere onderdrukking leiden zal.

— Uit Caen wordt gemeld, dat het nabijgelegene vlek of dorp St. Horonine du Fay, in den nacht van den 3den op den 4den dezer, door een hevigen brand grootendeels vernield is geworden; de brand had zich bij een hoefsmid geopenbaard, was spoedig tot de woning van een bakker overgeslagen en had daarop door den sterken wind voortgedreven, veertig, of volgens anderen zestig huizen in den asch gelegd.

— De opening van den spoorweg van Orleans naar Tours is op den 15den April aanstaande bepaald.

— Het dagblad *l'Univers* behelst een uittreksel uit het mandement van den Aartsbisschop van Lyon, de kardinaal *de Bonald*, primaat van Frankrijk, ter gelegenheid van den vasten uitgevaardigd. De heer *de Bonald* vordert in dit stuk onder anderen vier soorten van vrijheid voor de kerk, en wel: 1) de vrijheid der prediking, dat is: het regt van de bisschoppen om buitengewone missien te autoriseren en speciale tijdelijke predikers in de parochien te zenden; 2) de vrijheid van de betrekkingen der kerk, met haar zigtbaar opperhoofd, den Paus; 3) de vrijheid der kerk in de uitoefening van haar wetgevend gezag; en 4) de vrijheid om geestelijke orders daar te stellen zooveel en overal als en waar de bisschoppen goedvinden.

— De *Comédie française* heeft weder ten tooneele gevoerd het treurspel *Jeanne d'Arc* van den heer *A. Soumet*, waarvan de voornaamste rol, die van de maagd van Orleans, voor ruim 20 jaren door Mlle *Georges* werd vervuld. Thans werd die rol op eene meesterlijke wijze en onder de uitbundigste toejuichingen door Mlle *Rachel* vervuld.

— Tijdingen uit Algerie houden berigten uit Tenied-el-Had, waarin gewag gemaakt wordt van eene expeditie van 700 man van het 1ste en 2de bataillon Afrikaansche jagers, onder de bevelen van den bataillonschef *Prevost*. Na een marsch van veertien uren waren zij gevallen op de oproerige stammen dier streken en hadden hun een rijken buit, vooral van levensmiddelen, gerst en koren, en veel slagtvee ontnomen. Op den terugtogt had de khalifa van *Abd-el-Kader* in het district Ouarensenis, te vergeefs gepoogd het konvooi den doortogt te beletten en hadden den vijand ook bij die gelegenheid verliezen toegebragt.

— De berigten uit Madrid tot het laatst der vorige maand houden niets meldenswaardig, dan dat in den boezem van de commissie over het budget eene levendige discussie was gerezen, of men het gouvernement al of niet volmagt zou geven om de belastingen te blijven innen. Na lange debatten was echter ter gunste dier toestemming besloten.

— Ter beurze van heden (6 *Maart*) waren genoteerd: 5 pCt. 123,15; 3 pCt. 84,15; Rom. L. 101.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 6den Maart.

Volgens berigten uit Breslau van den 1sten, aangaande den Poolschen opstand, hield men zich te Krakau onledig met de stad te verschansen, om tegen een' aanval der Pruissische en Oostenrijksche troepen gereed te zijn. Van de grenzen af tot aan de stad waren, op bevel der nationale regering, overal seinpalen opgerigt, zoodat men bij eene aantogt van troepen, daarvan in de stad onmiddellijk berigt kon bekomen. Voorts behoorde onder de geruchten van den dag, dat de nationale regering te Krakau het besluit genomen had, om niemand meer toe te staan de stad te verlaten; dat Krakau in elf districten was verdeeld, die allen onder het bestuur van bijzondere commissarissen stonden, alsmede dat de nieuwe regering bereids nieuw geld had doen slaan en papieren munt in de wandeling gebragt. De nationale regering strooide uit, dat Pruissen zich tegen de nieuwe orde van zaken niet zou verzetten.

Onder de revolutionnaire hoofden te Krakau schijnt voor 't overige weinig eenstemmigheid te bestaan, aangezien *Gorzkowsky* die blijkens de medegedeelde manifesten, aan het hoofd van den opstand stond, reeds door een' ander', zekeren *Tyssowsky*, verdrongen is, die ook al gevaar geloopen heeft van uit het bewind gestooten te worden.

De pruissische troepen waren den 1sten de grenzen van Silezie nog niet overgetrokken, maar ontvingen nog voortdurend versterking; de reserve en verscheiden landweer-regimenten waren onder de wapenen geroepen.

De Frankforter *Ober-Postambts-Zeitung* geeft de twee volgende berigten, zijnde het eerste berigt uit Weenen van den 1sten Maart gedagteekend:

» Volgens berigten uit Wadowice is een aanval der te Bochnia staande Oostenrijksche troepen, in vereeniging met de talrijke van alle kanten toestroomende gewapende landlieden op de tot Wieliczka doorgedrongen Krakausche opstandelingen, met het beste gevolg bekroond geworden. Te Lemberg heerschte volmaakte rust; van de aldaar staande troepen werden detachementen afgezonden om de bewoners der omstreken gerust te stellen en de door de landlieden gevangen genomen oproerlingen naar de stad te brengen. Het volk heeft zich in Gallicie allerwege tegen den opstand verklaard. De gemeenschap tusschen het korps van den Oostenrijkschen generaal *von Collin* en de uit Pruissen aangerukte troepen is daargesteld."

Het andere berigt, uit Podgorze, tegen Krakau, van den 27sten Februarij, luidt als volgt:

» Gisteren namiddag is de Oostenrijksche generaal *von Collin* uit Wadowice uitgetrokken, met vijf kompagnien infanterie van het regiment *Schmeling*, een bataillon infanterie van het regiment *Fürstenwärther*, het korps militie, een eskadron chevaux-legers en eene halve batterij. Na te Isdebnik vernacht te hebben, zette hij zijnen marsch voort en kwam tegen 6 ure des avonds voor Podgorze aan. De opstandelingen hadden de bovenste verdiepingen der huizen en de kazerne bezet, van waar zij op de aanrukkende troepen een levendig vuur onderhielden. Na een korten tegenstand verlieten zij echter hunne posten en trokken in allerijl over de sedert den 22sten herstelde brug naar Krakau terug, bij welke gelegenheid zij door schrootvuur veel verloren. Terstond daarop werd de generaal *von Collin* van de landzijde door eene bende aangetast, die kort te voren uit Krakau naar Wieliczka uitgetogen was. De Oostenrijksche troepen vielen met vernieuwden strijdlust op hen aan, en joegen hen met een verlies van vele dooden en 89 gevangenen uiteen, terwijl zij zelven slechts éénen doode, den luitenant *Sabransky*, en 7 gekwetsten hadden. Morgen rukt een landweer-bataillon, nog twee kompagnien van het regiment *Schmeling* en een eskadron ruiterij hier binnen. De gesteldheid te Wieliczka is hier nog onbekend. Intusschen weet men dat de Oostenrijksche generaal *Benedekt*, aan het hoofd der welgezinde gewapende boeren, aan de Krakausche opstandelingen, die reeds tot voorbij Wieliczka waren doorgedrongen, een gevoeligen slag heeft toegebragt."

De *Augsburgsche Zeitung* deelt tijdingen mede uit Weenen van den 28sten Februarij, waarin gezegd wordt dat de Oostenrijksche troepen te Wadowice nog dagelijks versterking ontvangen, en waarschijnlijk eerst den 7den of 8sten Maart tegen Krakau zouden oprukken, tenzij de Russen en Pruissen vroeger mogten optrekken, dan zou men de laatste kolonnen niet afwachten. De Russen hadden te Kielce, op twintig uren afstands van Krakau eene divisie van 4 regimenten infanterie; deze troepen waren te voraf geweest om op de eerste aanvraag van hulp van wege den senaat van Krakau, tijdig te kunnen aankomen, maar zouden zeker nu spoedig volgen, ten ware zij zelve in die streken de handen vol hadden tegen de opstandelingen.

Aangezien deze berigten, schijnt weinig geloof te verdienen, hetgeen door een Neurenburgsch blad wordt medegedeeld, dat de Russen na een vreeslijk bombardement, Krakau stormenderhand hadden ingenomen en de stad op vele punten in brand stond.

Van bewegingen in Russisch Polen is tot heden nog niets met zekerheid gebleken, een kleine onbeduidende beweging nabij Siedlice, in Podlachie, uitgezonderd. Intusschen heeft de bevelvoerende generaal in Warschau buitengewone veiligheidsmaatregelen voor de stad voorgeschreven.

BELGIE.

BRUSSEL, den 8sten Maart.

Bij de opening van de zitting der kamer van vertegenwoordigers van gisteren, heeft de minister van binnenlandsche zaken, de heer *van de Weijer*, de volgende verklaring gedaan:

» Mijne Heeren! Tot heden heeft het ministerie, weerhouden door een gevoel van voegzaamheid dat de kamer eerbiedigen zal, de onderscheidene gedane interpellatien opzigtelijk den toestand van het kabinet, onbeantwoord gelaten. Heden kunnen wij, mijne ambtgenooten en ik, het stilzwijgen dat een hooge pligt ons oplegde, verbreken, en kunnen wij verklaren aan de kamer, dat wij, tengevolge eener lange en grondige discussie over de beginselen die tot grondslag moesten strekken voor de wet over het middelbaar onderwijs, vermeend hebben Z. M. te moeten verzoeken om onze demissie aan te nemen, uit de betrekking waarin zijn koninklijk vertrouwen ons geplaatst heeft. Deze gezamentlijke demissie is den 2den dezer aan den koning aangeboden geworden. Sedert heeft de koning mij de eer aangedaan om mij te vragen, of ik de gewigtige taak wilde aanvaarden, om het ministerie weder zamen te stellen, op dezelfde grondslagen als het aftredend bewind; ik heb vermeend aan dat koninklijk verlangen te moeten voldoen, en ik deelde de intentien Zr. M. mede aan mijne ambtgenooten, wier talent, karakter en opregtheid ik waardeerde, aan mijne ambtgenooten, die met mij in de volmaaktste en bestendigste eensgezindheid 's lands zaken hadden bestuurd.

» Ik deed dien ten gevolge bij mijne geachte ambtgenooten eene nieuwe poging, en wij behandelden op nieuw al de vraagstukken waarover onze eerste verdeeldheid was ontstaan. Na eene rijpe beraadslaging hebben wij besloten, dat wij volhouden moesten bij het besluit dat wij den 2den dezer aan den koning hadden kenbaar gemaakt.

» Z. M. beraadt zich op dit oogenblik; ik vermeen mij jegens den koning van de tweede taak gekweten te hebben, die Z. M. mij oplegde, door mij tot mijne ambtgenooten te wenden en de poging te doen, die nutteloos gebleven is."

Men merkt op deze verklaring aan, dat het er niet uit blijkt, of de koning den minister volmagt gegeven had, om ook buiten de tegenwoordige ministers, lieden te vinden om het kabinet weder zamen te stellen.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 9den Maart.

Uit Tilburg verneemt men, dat Z. M. Zaturdag de aangelegd wordende veldwerken nabij Vught en Cromvoirt, waaraan thans circa 200 à 300 menschen arbeiden, is gaan in oogenschouw nemen, en gisteren of heden naar 's Gravenhage zou terug keeren.

— Uit 's Hage schrijft men:

» H. M. de Koningin heeft Vrijdag ll. bij Z. K. H. Prins *Hendrik*, en Zaturdag bij H. K. H. Mevrouw de Prinses *Albert* van Pruissen het middagmaal gebruikt.

» Woensdag aanstaande zal er eene luisterrijke soirée plaats hebben bij HH. KK. HH. den Prins en de Prinses *van Oranje*."

— Bij besluit van Z. M. is tot raad en generaalmeester bij 's Rijks munt benoemd de heer Jhr. *A. Calkoen*; en tot adjunct-commies bij het collegie van raden en generaalmeesteren der munt de heer Mr. *M. M. van Asch van Wijck*, in plaats van den heer Mr. *L. C. Hora Siccama*, thans waradijn bij 's rijks munt.

— Van den Helder schrijft men van den 5 Maart: »Met den 1sten dezer zijn in dienst gesteld Z. M. fregat *Sambre* en Z. M. korvet *Castor*, liggende beide in de haven van het Nieuwediep. De état-major van de *Sambre* is: kommandant de kapt.-luit. ter

zee *H. Ferguson*, de luits. ter zee 1e klasse *J. J. Westreenen van Meeteren*, *A. van Wackendorff van Rijn*, *A. Nooy* en *J. W. Commelin*, luits. 2e kl. *A. E. Harteveld*, *A. J. van de Poll*, *G. W. O. Huygens*, de officier van gezondheid 2e kl. *G. F. Pop*, en op de *Castor*: kommandant kapt.-luit. ter zee *E. Ippius Fockens*, de luit. ter zee 1e kl. *N. A. van Es*, luits. 2e kl. *J. van der Straaten*, *P. Beelaerts van Emmichoven*, en *A. A. J. Janssen*, de officiers van gezondheid 1e kl. *H. J. Berghuis*, 1e kl. *J. M. de Jongh*, en de officier van administratie 1e kl. *A. Cousijn*."

— Uit Luxemburg wordt geschreven, dat de gouverneur den 2den, bij publicatie heeft bekend gemaakt, dat Z. M. de Koning-Groothertog den invoer van granen en drooge groenten in het Groothertogdom geheel heeft vrijgesteld.

— Aan het departement van justitie is onlangs, met betrekking tot het punt van inkwartieringen, de vraag voorgesteld geworden, wat door de plaatselijke besturen zou behooren te worden verrigt, om het daarvoor te kunnen houden, dat, in den zin der wet, feitelijke wederstand hebbe plaats gehad, en mitsdien de weigerachtige om *inkwartiering* te ontvangen, met effect zou kunnen worden vervolgd. Dat departement heeft daarop, als deszelfs gevoelen, te kennen gegeven, dat de burgemeester van de plaats, bijgestaan door één of meer agenten van politie, bij mondelinge weigering door ingezetenen, tot het opnemen van den gebiljetteerde, behoort te sommeren, en, na vruchtelooze sommatie, den houder van het biljet van inkwartiering, des noods door het opsluiten der deur, in het huis behoort te brengen en afwachten, of daartegen feitelijke wederstand, overeenkomstig de bepaling van art. 209 van het wetboek van strafregt, mogt worden geboden.

— Het Departement van Oorlog heeft, bij circulaire van den 10den Februarij jl., aan de Heeren provinciale kommandanten gerigt, het volgende bepaald:

1°. Dat voortaan, te beginnen met de ligting van 1846, de manschappen die door de heeren gouverneurs der provincie, bij de indeeling van het jaarlijksch contingent aan de provinciale kommandanten worden gesignaleerd, als tot hiertoe hun beroep van de buitenlandsche zeevaart te hebben gemaakt, doch ter zake daarvan geene vrijstelling van de dienst der nationale militie te hebben kunnen erlangen, of wel van eene vroegere vrijstelling door toevallige omstandigheden te zijn verstoken, niet in reserve, maar dadelijk in activiteit gesteld zullen worden, ten einde gekleed en aanvankelijk gedurende den tijd van *drie maanden* in den wapenhandel geoefend te worden.

2°. Dat de alzoo in werkelijke dienst gestelde miliciens buitenlands zeevarende, met de in dat zelfde jaar uit de reserve in activiteit opkomende manschappen der ligting van het vorige jaar, aan de loting zullen deelnemen, welke jaarlijks bij de korpsen plaats heeft, ter aanwijzing van de miliciens, welke na het verstrijken van den termijn voor de wapenoefening vastgesteld, ter aanvulling van ontbrekende vrijwilligers onder de wapenen moeten verblijven, terwijl voor het geval dat de zoo even bedoelde loting eerst mogt geschieden na het tijdstip dat zij *drie maanden* onder de wapenen zijn geweest, zij in allen gevalle, zoo als trouwens van zelve spreekt, zoo veel langer in dienst moeten worden gehouden.

3°. Dat zij vervolgens naar gelang van het door hen getrokken nommer, op dezelfde wijze zullen worden behandeld als de manschappen, met welke zij aan de voorschreven loting hebben deelgenomen, ofschoon deze tot eene vroegere ligting behooren, met dien verstande evenwel, dat de miliciens buitenslands zeevarende, die door het lot *niet* zijn aangewezen, om het in gestadige dienst blijvend gedeelte bij het korps te helpen uitmaken, dadelijk na den afloop der loting met groot verlof zullen worden gezonden, immers voor zooverre zij alsdan den termijn, voor welke zij aanvankelijk in active dienst zijn gesteld, werkelijk bij het korps present zijn geweest en derhalve gedurende dien tijd niet om de eene of andere reden aan de wapen-oefeningen onttrokken zijn geworden.

4°. Dat de meer bedoelde miliciens, alvorens met verlof te worden gezonden, het nadeelige saldo zullen moeten aanzuiveren, hetwelk hunne rekening op het kleeding- en reparatie-fonds bij het sluiten derzelve mogt opleveren.

5°. Dat zoowel degenen die slechts *drie maanden* in dienst zijn geweest, als zij, die ten gevolge van het aan hen bij de bedoelde loting ten deel gevallen nommer, een langer tijdvak onder de wapenen hebben moeten blijven, op het oogenblik dat zij in het genot van groot verlof worden gesteld, aangemerkt zullen worden als tot de verlofgangers te behooren, bedoeld bij art. 169 der wet op de nationale militie, van den 8sten Januarij 1817, en daarvan in de aan hen uit te reiken verlofpassen, melding zal worden gemaakt.

6°. Dat de voorschreven verordeningen niet van toepassing zullen wezen op zoodanige miliciens, buitenslands zeevarende, welke tijdens hunne designatie tot de dienst, afwezig zijn, en dienvolgens, als achtergebleven lotelingen op den staat, model litt. EE, (art. 153 der wet) zijn gebragt, wanneer zij namelijk eerst ter inlijving worden overgegeven, na het tijdstip, dat de hiervoren vermelde loting bij de korpsen reeds heeft plaats gehad, en

7°. Dat door de Heeren gouverneurs der provincien, in het begin van iedere maand, aan de chefs der korpsen eene nominative opgave zal worden toegezonden van de miliciens-verlofgangers tot hun korps behoorende, aan wie in voege voorschreven permissie is verleend, om buitenslands ter zee te varen."

— Den 5den dezer heeft de Arrondissements-Regtbank te Middelburg uitspraak gedaan in de zaak van het openbaar ministerie tegen de uitgeefster der *Vlissingsche Courant*, en daarbij de beklaagde schuldig verklaard aan het haar ten laste gelegde feit en haar dien ten gevolge veroordeeld in eene geldboete van *f* 150 en de kosten van het geding.

— In het *Dagblad van 's Hage* leest men:

» Omtrent de verschillende geruchten in de laatste dagen alhier verspreid betrekkelijk het roofdier, dat zich in deze omstreken en zelfs in onze buurt zou ophouden, kan men thans uit eene goede bron melden, dat sedert de op hetzelve, den 22sten der vorige maand gemaakte jagt in Noord-Holland, bij het gouvernement of bij de opperhoutvesterij geen officieel berigt is ingekomen, dat dit dier nog bespeurd zou zijn; evenmin heeft men van latere schade, onder het vee aangerigt, vernomen; hoewel men onbekend is met de plaats waar het zich ophoudt, meent men echter met zekerheid te mogen aannemen, dat het dier niet binnen de grenzen van onze provincie is gekomen. Intusschen worden aanhoudend de zorgvuldigste nasporingen gedaan en zijn er zelfs premien uitgeloofd, eene van *f* 25 voor hem die het dier doodt of vangt, en eene van *f* 3 voor dengeen die het spoor van het dier kan aanwijzen."

— De raad der Koninklijke Nederlandsche Yachtclub heeft bekend gemaakt, dat de eerste wedstrijd op de rivier de Maas waarschijnlijk in de maand Junij dezes jaars zal plaats hebben.

— In de maand Februarij zijn over den spoorweg tusschen Amsterdam en 's Gravenhage vervoerd 34,272 reizigers, als: van Amsterdam 10,644; Haarlem 6684; Leiden 6285; 's Gravenhage 8254; Halfweg 225; Vogelenzang 331; Hillegommerbeek 71; Veenenburg 565; Pietgijzenbrug 466; Warmond 276; Voorschoten 387; Nieuw Oosteinde 84. Opbrengst van reizigers en goederen *f* 35,357.87. Sedert 1°. Januarij vervoerd 66,516 reizigers; opbrengst *f* 69,977.16½.

— Te Kampen bestaat het plan tot oprigting eener *stoombootreederij*, onder den naam *Yssel-stoombootreederij*, te doel hebbende het slepen van schepen op den Yssel, en van Kampen naar zee, of van daar terug. Tot dat einde is eene negotiatie geopend van *f* 50,000, verdeeld in 200 aandeelen, elk van *f* 250. Het bestuur is zamengesteld uit de heeren *C. A. Gluysteen*, *P. S. Stibbe* en *J. C. van Hasselt*, kooplieden, allen te Kampen, bij wie nadere inlichtingen te bekomen zijn.

— Uit Groningen schrijft men van den 5den dezer:

»Te Hoorn, onder de gemeente Wedde, is, in den nacht van den 2den op den 3den dezer, een zeer stoute diefstal gepleegd ten huize van den landbouwer *Willem Tomas Edens*, door middel van uit- en inwendige braak en met geweldpleging en verwonding van dien landman. De daders, drie tot nog toe onbekende gewapende personen, hebben een gat in den voorgevel der behuizing gebroken, en zijn alzoo gekomen in de kamer, alwaar de bewoner sliep, welke, op het gerucht ontwaakt, opgestaan, doch, door de booswichten gegrepen en mishandeld, door bedreigingen gedwongen is geworden, weder naar zijn bed te gaan en stil te blijven liggen, zoodat hij zelf aanschouwer was van den bij hem gepleegden diefstal. Een paar knechten zijn door eene nicht van den bestolene, bij wien zij te huis was, opgeroepen, doch dezen zijn uit vrees in hun bed blijven liggen en hebben dus hunnen meester laten mishandelen en berooven, zonder zich daarom te bekommeren; welk laaghartig gedrag algemeene verontwaardiging verwekt. De justitie heeft op de plaats zelve alle vereischte nasporingen gedaan, doch het is haar tot dusverre nog niet gelukt om de daders te ontdekken. Onder de gestolene voorwerpen bevinden zich een gouden en een geel oorijzer, 2 zilveren lepels, 2 zilveren knipbeugeltjes met eenig geld, met zilver beslagen messen en vorken, eenige beddelakens en hemden, eene som van *f* 51, 22 Ned. ponden spek en een roggebrood."

» Naar men verneemt, bestaat bij de heeren studenten onzer hoogeschool het loffelijk plan, om, bij gelegenheid van het nieuw te stichten akademie-gebouw alhier, ook van hunne zijde blijken te geven, hoe zeer ook hun de luister onzer hoogeschool ter harte gaat. Men heeft namelijk onder anderen het plan gevormd, om een standbeeld te doen vervaardigen van den beroemden *Ubbo Em-*

mius, den eerwaarden eersten rector der Groninger hoogeschool. Hopen wij, dat dit plan al de ondersteuning vinde, die het verdient, en dat onze nieuw te stichten akademie met de beeldtenis prijke van haren eersten bestuurder, ook ten blijke, dat de nakomelingschap de verdiensten der voorgangers te allen tijde blijft op prijs stellen.

— De regering der stad Leeuwarden heeft in deszelfs vergadering van 5 Februarij jl. vastgesteld, dat er aan het onderwijs op het Stedelijk Gymnasium alhier eene uitbreiding gegeven zal worden, door het onderwijs van de Oude Talen en Letterkunde te vereenigen met dat van de Nieuwere Talen en derzelver Letterkunde, en dat daartoe een afzonderlijken onderwijzer, die een akademischen graad moet bezitten, zal worden aangesteld. Reeds moeten Heeren Curatoren uitgenoodigd zijn, om aangaande de regeling van dat onderwijs in de verschillende talen aan den Raad de noodige voorstellen te doen.

Er is weder eene Indische brievenmaal in Europa aangekomen, die tijdingen uit Bombay tot den 3den Februarij en van het oorlogstooneel aan de Sutleh tot den 21sten Januarij heeft aangebragt. Het blijkt daaruit, dat na den bloedigen strijd, die tusschen het Britsch-Indische leger en de krijgsmagt der Sikhs is geleverd en den 22sten December met den aftogt der laatsten over de Sutleh is geëindigd, omstreeks eene maand lang geen ernstige gevechten tusschen de beide partijen hebben plaats gehad. De rivier maakte gedurende al dien tijd de grenslijn tusschen de wederzijdsche legers uit. De sterke schipbrug, die de Sikhs over de rivier hadden gelegd, bleef echter in wezen. Zij werd verdedigd door een van zwaar geschut voorzien bruggehoofd, en de Engelschen schijnen dus ook de brug niet te hebben kunnen vernielen; volgens sommigen daarin verhinderd door het gemis van zwaar geschut en krijgsbehoeften. Van tijd tot tijd kwamen benden der Sikhs over de rivier en hadden er weinigbeteekenende voorposten-gevechten plaats. De beide partijen trachtten zooveel mogelijk de geledene verliezen te vergoeden en versterking aan zich te trekken. De Engelschen hadden niet minder behoeften aan deze versterking dan de Sikhs, die nog altijd hunne tegenstanders in aantal verre overtroffen, en wat oefening en krijgshaftigheid betreft, slechts weinig moeten onderdoen voor de Cipayers of inlanders in Britsche dienst. Onder anderen bragt de generaal *Napier* in het landschap Sind, aan deze zijde van den Indus, eene afdeeling van 15 à 20,000 man, en vermits het in Sind rustig was, zou hij met het grootste deel dier magt, in overeenstemming met het Britsch-Indische hoofdleger, nabij Ferozepore werkzaam zijn. Van de andere zijde was de Britsche generaal sir *Harry Smith* met eene legerafdeeling van Loodheanah naar Ferozepore in aantogt. In weerwil van deze verwacht wordende versterkingen, meende men tegen de helft van Januarij in het leger, dat de Engelschen nog geenszins spoedig in staat zouden zijn om eenen inval in het rijk van Lahore te doen, maar daarmede zouden wachten tot na het heete jaargetijde. Er werden in Britsch Indie, waar het over het geheel rustig bleef, vijf nieuwe regimenten ruiterij en drie nieuwe regimenten voetvolk opgerigt.

Met den 18den Januarij is in dezen staat van zaken verandering gekomen. Omstreeks 20,000 man der Sikhs zijn dien dag de Sutleh overgetrokken en hebben zich op verscheidene punten aan de Britsche zijde der rivier beginnen te verschansen, en wel zoodanig, dat zij de gemeenschap tusschen Loodheanah en Ferozepore beletteden. Sir *Harry Smith* is daarop langs de rivier opgetrokken, om den vijand te verdrijven en de gemeenschap te herstellen, en er heeft den 21sten tusschen hem en de Sikhs een bloedig gevecht plaats gehad, waarvan de uitslag bij het afzenden der berigten nog niet volledig bekend was. Alleen meldt men, dat toen de Sikhs hunne verschansingen aan den Britschen oever der Sutleh nog niet hadden verlaten, maar zich daarin hoe langer zoo meer versterkten.

Naar het schijnt zijn er nog latere tijdingen uit Indie, dan de hierboven medegedeelde. In een brief uit Marseille, die den 1sten Maart te Parijs was aangekomen, schrijft men ten minste:

» Een alhier aangekomen schip, dat vier en twintig uren na »het afzenden der laatste Indische brievenmaal, uit Alexandrie »is vertrokken, brengt nieuwe bijzonderheden van het oorlogs»tooneel aan de Sutleh aan, die hierop nederkomen. Volgens eenen »brief uit Delhi, is sir *Harry Smith* op zijnen togt in de rigting »van Loodheanah door 10,000 Sikhs aangetast. De Cipayers hebben »zich door de vlugt gered. De 31ste en 53ste regimenten hebben »veel geleden. Sir *Harry Smith* heeft gemeend, tot den aftogt »te moeten besluiten."

Bij gemis van alle dagteekeningen laat het zich niet beoordeelen, of hier gesproken wordt van het gevecht van 21 Januarij. In allen gevalle schijnen de Engelschen eene nederlaag te hebben geleden, die ligt bedenkelijke gevolgen voor hen zou kunnen hebben.

— De Londensche bladen tot den 7den Maart behelzen met de gewone breedvoerigheid de berigten uit Bombay tot den 3den Februarij. Het blijkt daaruit, dat het berigt uit Marseille geenszins op latere tijdingen uit Indie steunt, zoodat daarin eeniglijk gesproken wordt van het gevecht van den 21sten Januarij, tusschen de Sikhs en sir *H. Smith*. Intusschen wordt ook in deze berigten erkend, dat de generaal *Smith* bij dat gevecht nadeelen geleden heeft. Slechts verschilt men over de vraag, of dat nadeel als eene eigenlijke nederlaag te beschouwen zij, zoodat dit punt eerst door de volgende brievenmaal kan worden opgehelderd. Nog blijkt, dat sommigen in Indie het geenszins voor onmogelijk houden, dat het Britsche leger vóór de maand April een inval in het rijk van Lahore zal doen. Het Britsch-Indische leger onder sir *H. Gough* en den gouverneur-generaal, dat dan daartoe zou moeten worden gebruikt, zou 43,000 man sterk zijn.

Bij eene beraadslaging in het Britsche lagerhuis over het nemen van een besluit van dankzegging aan het Indische leger, heeft de minister *Peel* verklaard, dat de vermeestering of inlijving van Lahore geenszins in de ontwerpen van den gouverneur-generaal *Hardinge* ligt.

— Ter Londensche beurs van den 7den Maart waren genoteerd: 3 pCt. gec. $95^{7}/_{8}$; Ned. $2^{1}/_{2}$ pCt. $58^{3}/_{4}$; 4 pCt. 94; Brazilië $83^{7}/_{8}$; Mexico $30^{1}/_{2}$; Spanje $26^{1}/_{2}$; Passive $6^{1}/_{8}$.

198ste KONINKLIJKE NEDERLANDSCHE LOTERIJ.

TWEEDE KLASSE.

5e Trekking. Nos. 14800, 630, 13149, ieder ƒ 1000.
6e » Nos. 3611, 11686, ieder ƒ 1000.
7e » No. 6377 ƒ 1000.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van ll. Zaturdag was de fondsnotering: Ned. $2^{1}/_{2}$ pCt. $59^{9}/_{16}$; 3 pCt. $72^{1}/_{16}$; 4 pCt. $94^{3}/_{4}$; Amort.-Sijndikaat. $3^{1}/_{2}$ pCt. 89; Handelm. $161^{3}/_{8}$; Aand. Rijn-Spoorweg 113; Spanje Ardoins $20^{1}/_{4}$; dito Onbep. Stukken $19^{5}/_{8}$; 3 pCt. $38^{1}/_{2}$; 3 pCt. Binnenl. à 6/m. $30^{1}/_{2}$; Ardoin Coupon $21^{1}/_{4}$; Portug. te Londen 3 pCt. $58^{1}/_{2}$; 4 pCt. 58; Rusland 105; Id. 1828—29 104; Certif. 1831—33 97; 4 pCt. bij *Hope* $89^{1}/_{2}$; Poolsche Loten $141^{1}/_{2}$; Brazilie $86^{1}/_{2}$; Mexiko $16^{1}/_{4}$; Venez. $44^{1}/_{2}$; Grenada 22.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.